

Nieuwsbrief

Lectoraat Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg

Juni 2022

Het lectoraat Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg houdt u op de hoogte! In deze nieuwsbrief:

- Lopende zaken
- Onderzoeksprojecten

Lopende zaken

Tweede termijn voor lectoraat onder een nieuwe naam

Het lectoraat is dit jaar een tweede termijn van 4 jaar ingegaan. Het MCL en NHL Stenden Hogeschool hebben besloten dat de samenwerking in de vorm van het lectoraat tot februari 2026 blijft doorgaan. Deze tweede termijn is ook aangegrepen om een nieuwe naam voor het lectoraat te kiezen die wat sterker de nadruk legt op het feit dat verpleegkundig leiderschap en verpleegkundig onderzoek vooral van belang is voor goede zorgverlening. Het lectoraat heet dus vanaf nu: lectoraat Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg. Ook is er een mooie animatie gemaakt over wat een lectoraat is en wat dit lectoraat doet. Zie:

<https://www.nhlstenden.com/onderzoek/leiderschap-identiteit-het-verpleegkundig-domein>

Netwerk Verpleegkundig Onderzoek Noord-Nederland

Wist u dat er een [netwerk voor verpleegkundig onderzoek in het Noorden](#) is? Het netwerk organiseert kennisdeling, faciliteert netwerkcontacten en wil verpleegkundig onderzoek in het Noorden meer zichtbaar maken.

Verslag en artikel Symposium Verpleegkundig Leiderschap 2020 in de TVZ

Over het online symposium in december 2020 is een artikel verschenen waar nog eens op een rijtje gezet wordt wat er op het gebied van verpleegkundig leiderschap in Nederland allemaal al gebeurt. Lees dit artikel [hier](#).

Symposia en congressen in 2022

In 2022 worden diverse interessante (Internationale) symposia en congressen gehouden waar het lectoraat zich kan presenteren.

- In Dublin wordt in juni op de [Sigma European Conference](#) een abstract gepresenteerd over het artikel 'What makes a nurse today' van Margreet van der Cingel en Jasperina Brouwer. Het artikel is [hier](#) te vinden (en

eventueel op te vragen via het kennis- en informatiecentrum MCL of de bibliotheek van NHL Stenden Hogeschool.

- Op de [Sigma International Research Conference](#) in Edinburgh presenteren we deze zomer in juli de resultaten van het Onderzoek naar Verpleegkundig Leiderschap; zie ook hieronder bij onderzoeksprojecten in deze nieuwsbrief.
- Voor de virtuele conferentie [Future Proof Nursing](#) en de [Nurse Education Conference](#), in oktober heeft het lectoraat diverse abstracts ingediend over de onderstaande lopende onderzoeksprojecten.

Boek Moreel verpleegkundig leiderschap verschenen

Er is een nieuw [boek over moreel verpleegkundig leiderschap](#) verschenen dat vooral inzoomt op het verband tussen de morele waarden van het beroep en verpleegkundig leiderschap. Behandeld wordt wat moreel verpleegkundig leiderschap is en hoe het er in de praktijk uit ziet. In zes hoofdstukken komen verschillende thema's

aan bod die moreel verpleegkundig leiderschap illustreren: de morele grondslag van de zorgpraktijk, persoonsgerichtheid, zelfleiderschap, gender en diversiteit, preventie in de wijk en telegzorg. Zo wordt duidelijk hoe belangrijk de rol van moreel verpleegkundig leiderschap is bij het geven van goede, persoonsgerichte zorg en bij het vergroten van de invloed en het werkplezier van verpleegkundigen.

Onderzoeksprojecten

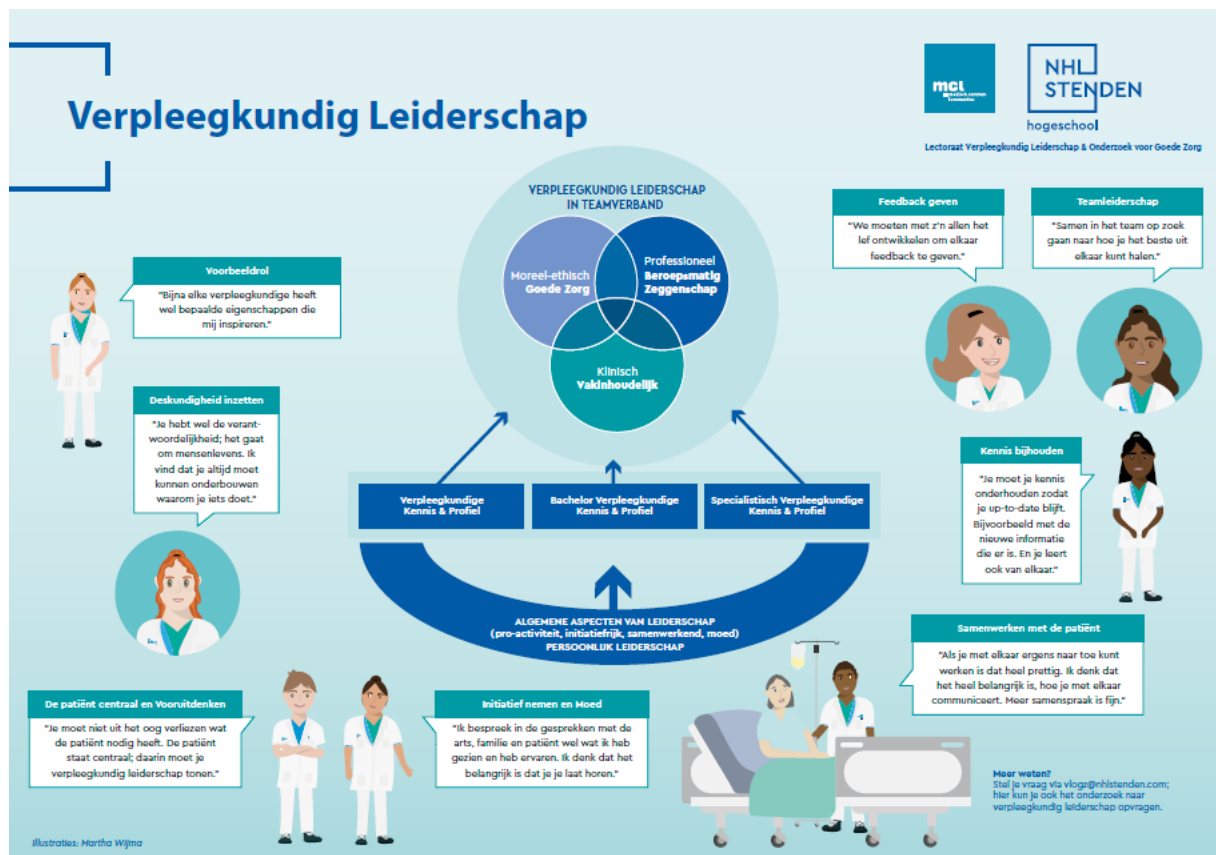
Verpleegkundig leiderschaps- onderzoek MCL

Dit 2-jarig onderzoek is afgerond en inmiddels beschreven in een onderzoeksrapport dat momenteel intern in het MCL en extern verspreid wordt en dat (digitaal als pdf en/of als papieren versie) op te vragen is via het e-mailadres van het lectoraat: vlogz@nhlstenden.com. In het rapport zijn de onderzoeksopzet, de verschillende deelstudies en methodologie daarvan, de resultaten, conclusie en aanbevelingen te vinden.

Op basis van het onderzoek is er een leiderschapsmodel ontwikkeld waarin te zien is wat de samenhang is tussen persoonlijk leiderschap en vakinhoudelijke kennis en expertise op basis van opleiding en ervaring en hoe dit kan leiden tot verschillende vormen van gedeeld leiderschap in een team en wat daarvoor nodig is.

Daarbij is ook een poster ontwikkeld waar het model op uitgebeeld is met uit het onderzoek geanonimiseerde uitspraken ter onderbouwing. De poster kan als zogenoemde 'praatplaat' in het onderwijs en in teams worden gebruikt. De poster is eveneens digitaal als pdf of als papieren versie beschikbaar.

Verpleegkundige identiteit, beroepsmotivatie en werkplezier

Vanuit het lectoraat is een onderzoek gestart naar de ervaring hoe 3de of 4de jaars flexstudenten reflecteren op de begrippen professionele identiteit en hoe zij deze in de praktijk toepassen. Aan de hand van deze inzichten wordt onderwijs in de vorm van een workshop verder onderbouwd, waarbij de begrippen professionele identiteit, moreel leiderschap, maar ook werkplezier onderdeel zijn.

Tijdens interviews en focusgroepen kwam naar voren dat moreel leiderschap, je eigen kompas als basis voor hun beroep, hun professionele identiteit gezien werd. Zowel het begrip professionele identiteit als moreel verpleegkundig leiderschap leidden bij de studenten tot vergelijkbare waarden en competenties zoals zelfbewustzijn, reflecteren en het bieden van zorg op maat. Het gebruiken van een persoonlijke ervaring en het kunnen sparren met peers ondersteunt en versterkt het begrip en kunnen toepassen van professionele identiteit en moreel verpleegkundig leiderschap. Komende periode wordt verder gewerkt aan de workshop.

Het ZonMw project [LeerSaam Noord](#) is de laatste fase in gegaan. We hebben met elkaar geëvalueerd wat we bereikt hebben en wat we nog te doen hebben om de doelen van het project te behalen. Drie studenten hbo-v hebben interviews gehouden met deelnemers aan een leernetwerk-bijeenkomst van 2 afdelingen.

In die beide bijeenkomsten werd 'waarderende intervisie' als methode gebruikt. Deelnemers zijn blij met deze bijeenkomsten en de focus daarin op wat goed gaat in plaats van problemen.

Ze noemen dat het ze veel oplevert, maar benoemen weinig concreet wat het ze oplevert.

Andere studenten hebben opnames van de bijeenkomsten geanalyseerd. Een student heeft daarbij specifiek naar de rol van facilitator gekeken en de resultaten daarvan in het figuur aan de linkerkant weergegeven.

We hebben gemerkt dat de deelnemende afdelingen en met name de facilitators graag hun best doen voor het project. Tegelijk geven ze aan behoefte te hebben aan ondersteuning. Twee docent-onderzoekers (Getine Veltman en Wilma Meijer) zijn per 1 januari aangesteld om deze rol op zich te nemen. Ook denken zij mee met de afdelingen om te zorgen dat het zorgvragers ook echt wat oplevert en de leernetwerken komend jaar geborgd worden op de afdelingen.

Een belangrijk onderdeel van persoonsgerichte zorg is dat niet voor de patiënt besluiten worden genomen maar samen met hem. We zijn in het project daarom ook benieuwd hoe gezamenlijke besluitvorming in de verpleegkundige zorg door patiënten wordt ervaren. Marianne Dorhout, student Verplegingswetenschap verkent de ervaringen van patiënten over samen beslissen met de verpleegkundige tijdens hun opname in een zorginstelling. Ze interviewt hiervoor patiënten uit verschillende zorginstellingen in Groningen en Friesland. Hierbij 1 quote van een mevrouw die zij heeft geïnterviewd. We zijn benieuwd naar de uitkomsten van alle interviews.

	<h3>Aansturen/Begeleiden door de facilitator</h3>
	<p>Locatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beatrixoord in Haren - Waadwente in Dokkum - UMCG in Groningen <p>Aantal facilitators: Drie facilitators</p>
<p>Een goede begeleiding en aansturing is essentieel voor een goede groei en ontwikkeling binnen een groep. Daarbij is samenwerking belangrijk, maar ook eigen sturing in je eigen leerproces. Een facilitator is de persoon die die begeleidende en sturende rol uitvoert.</p>	<p>Voorkomende subtopics in de leernetwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hindernissen wegnemen • Doel voor ogen • Ondersteuning aan deelnemers • Leervermogen deelnemers beïnvloeden • Ondersteuning individuele proces
<p>Subtopics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivatieproblemen wegnemen • Hindernissen wegnemen • Doel voor ogen • Ondersteuning aan deelnemers • Leervermogen deelnemers beïnvloeden • Op gang brengen van initiatieven • Ondersteuning individuele proces 	<p>Subtopics die niet voorkwamen in de leernetwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivatieproblemen wegnemen • Op gang brengen van initiatieven

	<h3>Competenties facilitator</h3>
	<p>Locatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beatrixoord in Haren • Waadwente in Dokkum • UMCG in Groningen <p>Aantal facilitators: Drie facilitators</p>
<p>Om goed te kunnen faciliteren, heb je als facilitator bepaalde competenties nodig.</p>	<p>Voorkomende subtopics in de leernetwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patronen herkennen en ter discussie stellen • Ruimte voor creativiteit ontwikkelen • Gelijkwaardigheid binnen de groep • Vertrouwensband binnen de groep • Welwillende buitenstaander • Objectief • Neutraal standpunt
<p>Subtopics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patronen herkennen en ter discussie stellen • Ruimte voor creativiteit ontwikkelen • Gelijkwaardigheid binnen de groep • Vertrouwensband binnen de groep • Objectief • Neutraal standpunt • Welwillende buitenstaander • Nooit vanuit eigen doelen sturen 	<p>Subtopics die niet voorkwamen in de leernetwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nooit vanuit eigen doelen sturen

Kiezen voor Beter

Het Kiezen voor Beter onderzoek op de drie pilotafdelingen in het MCL loopt nu anderhalf jaar. Kiezen voor Beter heeft als doel verpleegkundigen te ondersteunen in het ontwikkelen en toepassen van vakinhoudelijk leiderschap in het omgaan met niet-verrichte zorg in de dagelijkse praktijk.

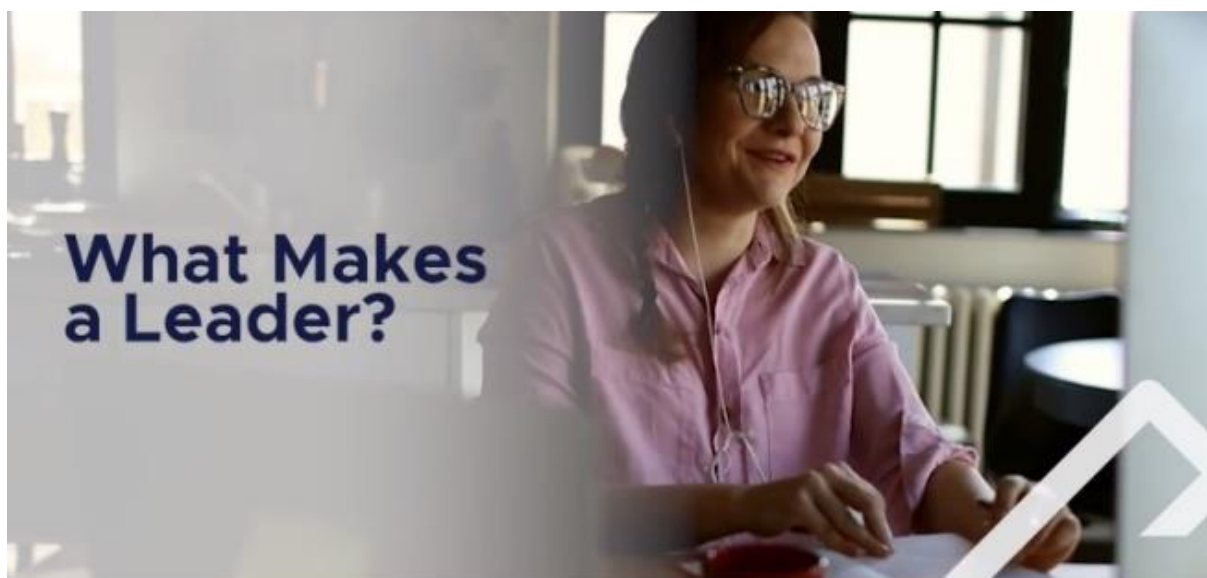
Om tot een duurzame praktijkverandering te komen worden de principes van Practice Development toegepast. Samengevat betekent dit dat er in een aantal iteratieve stappen samen met het team keuzes gemaakt worden. Dit zijn keuzes over welke niet-verrichte zorg aangepakt wordt, welke oorzaken daaraan ten grondslag liggen en wat perspectieven van patiënten en professionals zijn om samen tot een actieplan voor verandering te komen.

De pilot-afdelingen T, U en B hebben respectievelijk gekozen voor de thema's eigen regie bij mobiliseren, eigen regie bij voeding en palliatieve zorg. Ondanks de Covid restricties in het MCL hebben twee enthousiaste studenten afgelopen semester interviews met patiënten afgenomen op afdeling T en U. De focus van de interviews

was inzicht krijgen in de kennis, ervaringen en behoeftes van de patiënten rondom mobiliseren (afdeling T) en eigen regie bij voeding (afdeling U). Dit leverde interessante resultaten op zoals de ervaringen van patiënten van het voedingsaanbod in het ziekenhuis (afdeling U) en de mismatch in verwachtingen tussen patiënten en verpleegkundigen over het zelfstandig mobiliseren na een ingreep.

Momenteel gaan vijf studenten verder met data verzamelen op de pilotafdelingen. Om data-saturatie te bereiken worden er aanvullende interviews met patiënten afgenomen op afdeling T en U, maar ditmaal worden de interviews ná ontslag afgenomen in plaats van tijdens de opname. De gedachte is dat de patiënt in de thuissituatie tijd heeft om te reflecteren op de opname en mogelijk minder sociaal wenselijke antwoorden geeft. Op afdeling B worden focusgroepen met verpleegkundigen en artsen afgenomen om inzicht te krijgen hoe palliatieve zorg wordt verricht en waar men in praktijk tegen aan loopt en hoe dit anders zou kunnen.

De studenten streven er naar de succesverhalen en ontwikkelkansen op de drie thema's boven tafel te krijgen. We hopen in juni 2022 weer mooie resultaten te kunnen presenteren!

Leaders Shape the Future. They Set the Tone.

Samen leren, Samen werken voor goede zorg!

Het project samen leren, samen werken voor goede zorg is van start gegaan! (Semi)artsen en (student)verpleegkundigen werken tijdens hun opleiding en hun werk intensief samen.

Het versterken van interprofessioneel leren en samenwerken binnen de opleiding en tijdens het werk is in het belang van goede zorg en behoud van werkplezier. Dit project wil inzicht krijgen wat het beeld is dat de (semi)arts en verpleegkundige in opleiding van elkaar hebben en hoe zij hun samenwerking ervaren. Hierover gaan zij met elkaar in gesprek. Zowel binnen het UMCG als binnen het MCL zijn interviews afgenomen tussen de verpleegkundige in opleiding en de (semi)arts. De gesprekken zijn gericht op de beeldvorming, het reflecteren op een gezamenlijk moment en het evalueren hiervan. In de eerste conclusies komt naar voren dat zowel de (semi)arts als de verpleegkundig in opleiding meer begrip voor elkaars perspectief ervaren, meer bewustzijn en meer eenheid. De motivatie voor samenwerking is vergroot.

De komende periode worden nog meer interviews afgenomen. Van daaruit wordt samen met het MCL en het UMCG deze pilot geëvalueerd.

Succesverhalen van Opmerkzaamheid in Persoonsgerichte Zorg

'Last but not least' is een project van start gegaan bij de Kwadrantgroep waarvoor aan het lectoraat een KIEM-subsidie van regieorgaan SIA is toegekend. In dit onderzoek gaan we op zoek naar ervaringsdeskundigheid van verzorgenden en verpleegkundigen die hun opmerkzaamheid inzetten om persoonsgericht te reageren in de dagelijkse zorg voor mensen met dementie.

Als we snappen hoe zij dit doen en wat hun professioneel handelen succesvol maakt, gaan we een tool ontwikkelen om deze ervaringsdeskundigheid aan anderen over te brengen.

Meer weten?

Wil je meer weten over onze projecten en bijvoorbeeld onderzoeksverslagen inzien, pitches van studenten bekijken of artikelen lezen? Vraag ze op via: vlogz@nhlstenden.com of kijk op onze website: [Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg](#)

